

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Денисенко Владислави Дмитрівни

«Спеціальна фізична підготовка нижніх акробатів на етапі
попередньої базової підготовки»

На здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Фізична
культура і спорт»

За спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт»

Комісія, створена згідно з Наказом ректора Національного університету фізичного виховання і спорту України № 388 від 20.05.2020, у складі: завідуючого кафедри медико-біологічних дисциплін НУФВСУ, доктора медичних наук, професора Пастухової В.А. (голова) та рецензентів: професора кафедри медико-біологічних дисциплін НУФВСУ, доктора біологічних наук, Ільїна В.М., доцента кафедри спортивних видів гімнастики НУФВСУ, кандидата наук з фізичного виховання і спорту Омел'янчик-Зюркалової О.О., проаналізувала результати та повноту виконання здобувачем ступеня доктора філософії, аспірантом кафедри медико-біологічних дисциплін Денисенко Владиславою Дмитрівною освітньо-наукової програми, індивідуального плану наукових досліджень, а також ознайомила з текстом дисертації та опублікованими науковими статтями та тезами за напрямом дисертації, заслухала доповідь основних положень дисертаційної роботи здобувача у вигляді презентації на фаховому семінарі та відповіді здобувача на запитання учасників фахового семінару.

Актуальність теми дисертації.

У спортивній акробатиці проблема підвищення рівня спеціальної фізичної підготовленості стоїть дуже гостро та ускладнюється великою кількістю вузьких спеціалізацій, що обумовлено вимогами обраного амплуа. У сучасних навчальних програмах для ДЮСШ зміст спеціальної фізичної підготовки не повною мірою відповідає вимогам обраного амплуа акробатів, що у свою чергу не забезпечує необхідну ефективність тренувального процесу. В науково-методичній літературі недостатньо розкриті питання, що стосуються особливостей спеціальної фізичної підготовки партнерів у зв'язку з їх функціональними обов'язками і, особливо – на етапі попередньої базової підготовки.

Представлена до розгляду дисертаційна робота Денисенко В.Д. спрямована на пошук засобів підвищення спеціальної фізичної

підготовленості акробатів з урахуванням вимог обраного амплуа на етапі попередньої базової підготовки.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дослідження проводились відповідно до планів НДІ НУФВСУ кафедри медико-біологічних дисциплін за темою 2.8 «Особливості соматичних, вісцеральних та сенсорних систем у кваліфікованих спортсменів на різних етапах підготовки» (№ держреєстрації 0116U001632), керівник д.м.н., професор Пастухова В.А., та кафедри спортивних видів гімнастики за темою 2.1 «Статодинамічна стійкість як основа технічної підготовки тих, хто займаються спортивними видами гімнастики» (№ держреєстрації 0116U001612), керівник к.н.ф.в.с., доцент Максимова Ю.А.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що уперше розроблена та апробована програма спеціальної фізичної підготовки з урахуванням вимог обраного амплуа акробатів на етапі попередньої базової підготовки, змістом якої була реалізація чотирьох взаємопов'язаних етапів, спрямованих на: конструктивну трансформацію рухового стереотипу та адаптацію хребта до специфічних навантажень; формування вузлових опорних ланок у сумісній роботі; розвиток фізичних якостей з урахуванням вимог обраного амплуа та покращення взаємодії партнерів; спеціальну фізичну підготовленість акробатів на етапі попередньої базової підготовки з урахуванням вимог обраного амплуа. Доведено, що спеціальна фізична підготовка, яка включала вправи для формування «робочої та раціональної динамічної постави» в ході виконання сумісних дій партнерів; вузлових опорних ланок в системі тіл при виконанні базових вправ; створення оптимального положення кистей нижнього акробата. Показано, що поліпшенню взаємодії партнерів і підвищенню технічної майстерності сприяло використання вправ спеціальної фізичної підготовки, що імітують раціональне вихідне положення, що позитивно впливає на технічну майстерність при виконанні динамічних вправ. Виявлено, що здатність підтримувати статичну рівновагу у позі напівприсіду, яким є вихідне та кінцеве положення нижнього партнера при виконанні кидків та ловель, краща у акробатів, які мають вищий рівень спеціальної фізичної підготовленості з урахуванням вимог обраного амплуа. Отримано стабілографічні характеристики статодинамічної стійкості системи тіл акробатів на етапі попередньої базової підготовки у специфічних для спортивної акробатики положеннях. Набули подальшого розвитку дані про структуру та зміст спеціальної фізичної підготовки нижніх, наукові знання щодо регуляції пози тіла та системи тіл у специфічних для спортивної акробатики положеннях.

Доповнено та підтверджено наукові факти щодо основних опорних ланок тіла, які характерні для роботи верхнього і нижнього партнерів при виконанні базових вправ; розширено уявлення про провідну роль нижнього акробата щодо збереження рівноваги у системі тіл.

Теоретичне значення одержаних результатів.

Розроблені практичні рекомендації з використання програми спеціальної фізичної підготовки акробатів з урахуванням вимог обраного амплуа, дозволили оптимізувати тренувальний процес нижніх акробатів. Також основні наукові положення дисертаційної роботи використані в теоретичних курсах дисциплін НУФВСУ: «Теорія і методика викладання спортивної акробатики», «Фізіологія рухової активності і спорту».

Ступінь обґрунтованості і достовірності положень та висновків, сформованих у дисертації.

Дисертація Денисенко В.Д. оформлена за загальноприйнятою схемою та складається з анотацій, вступу, п'яти розділів власних досліджень та їх аналізу, рекомендацій щодо наукового та практичного використання здобутих результатів, висновків, списку використаних джерел, який містить 230 літературних найменувань та додатків. Текстовий матеріал наочно проілюстровано 29 таблицями й 20 рисунками, які повною мірою відображають зміст проведеної роботи. Цифрові дані статистично оброблені та відповідно до логіки викладення адекватно проаналізовані.

У вступі автором обґрунтовано актуальність обраної наукової проблеми, представлено об'єкт, предмет, мету, завдання та методологію дослідження; розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів; зазначено особистий внесок здобувача; представлено сферу апробації основних положень дослідження; наведено кількість публікацій автора за темою дисертаційної роботи.

У першому розділі, завдяки системному аналізу, автором висвітлений сучасний стан наукової проблематики, що присвячена спеціальній фізичній та технічній підготовці акробатів з урахуванням вимог обраного амплуа та підтримці стато-динамічної рівноваги системи тіл в спортивній акробатиці.

У другому розділі надано вичерпне обґрунтування вибору методів дослідження, а також обґрунтовано схему їх проведення. Детально викладено особливості обраних методів, які базуються на принципах наукової достовірності та доказовості.

Основна частина дисертації викладена у 3 та 4 розділах роботи.

Третій розділ «Розробка програми спеціальної фізичної підготовки нижніх акробатів на етапі попередньої базової підготовки» присвячено описанню засобів, якими користуються тренери для підготовки нижніх акробатів; проведено аналіз програми для ДЮСШ зі спортивної акробатики та описані виявлені недоліки. На основі педагогічного тестування, анкетування та аналізу програми для ДЮСШ розроблено власну програму спеціальної фізичної підготовки нижніх акробатів для реалізації на етапі попередньої базової підготовки.

У четвертому розділі «Визначення ефективності розробленої програми спеціальної фізичної підготовки нижніх акробатів» описано аналіз результатів впровадження даної програми у тренувальний процес акробатів основної групи. Автором доведено покращення технічної та спеціальної фізичної підготовленості акробатів з урахуванням вимог обраного амплуа, а також підвищення їхнього «відчуття партнера» та злагодженості дій при сумісній роботі.

У п'ятому розділі представлено аналіз та узагальнення результатів дослідження та порівняння власно розробленої програми з іншими існуючими програмами.

На основі поставлених в роботі завдань і отриманих результатів автор формулює висновки, які узгоджуються з даними, наведеними в основних розділах дисертації. Роботу завершують практичні рекомендації, додатки та список використаних літературних джерел.

Робота за змістом чітка, має логічну побудову, яка повністю відображає шляхи досягнення сформульованих автором цілей і виконання заявлених завдань.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковані в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях. У опублікованих наукових роботах зі співавторами та без, дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані дані.

За матеріалами дисертації опубліковано 12 наукових праць, серед яких 9 статей (чотири статті надруковані у фахових виданнях, затверджених ВАК України за напрямом фізична культура і спорт, одна - у виданні, що входить до міжнародної бази даних Scopus, дві – у зарубіжному фаховому виданні) та 4 тез доповідей.

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та задачі дослідження було

сформульовано з науковим керівником. Автором самостійно проведено пошук та проаналізовано літературні посилання. Він самостійно розробив програму підготовки акробатів з урахуванням обраного амплуа на етапі попередньої базової підготовки, здобувач виконував дослідження, статистичну обробку матеріалів, проаналізував отримані дані. Всі розділи власних досліджень, висновки та аналіз отриманих результатів дисертації оформлені автором самостійно. Сформовані висновки відповідають поставленим задачам. Розроблену програму впроваджено у тренувальний процес акробатів ДЮСШ №20.

Апробація результатів дисертації. За рішенням вченої ради Національного університету фізичного виховання і спорту України та наказу ректора НУФВСУ (№9 від 26.06.2020) фаховий семінар з попередньої експертизи дисертації Денисенко В.Д. відбувся 26.08.2020 р. на кафедрі медико-біологічних дисциплін під головуванням завідувача кафедри, д.м.н., професора Пастухової В.А. та за участю призначених рецензентів (професор, д.б.н., Ільїн В.М., доцент, к.н.фіз. вих., Омел'янчик-Зюркалова О.О.), а також запрошених співробітників кафедр медико-біологічних дисциплін та спортивних видів гімнастики НУФВСУ.

Недоліки дисертації щодо її змісту та оформлення.

Дисертаційна робота Денисенко Владислави Дмитрівни «Спеціальна фізична підготовка нижніх акробатів на етапі попередньої базової підготовки» є закінченим науковим дослідженням, у якому отримані нові наукові результати. Принципових зауваження щодо дисертації немає, окремі незначні помилки не зменшують загальну цінність дисертації.

Відповідність дисертації вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Дисертаційна робота Денисенко Владислави Дмитрівни «Спеціальна фізична підготовка нижніх акробатів на етапі попередньої базової підготовки» (науковий керівник – д.б.н., професор Філіппов М.М.), є закінченою науково-дослідною роботою, яка містить нове вирішення актуального наукового питання підготовки акробатів на етапі попередньої базової підготовки. За оформленням і структурою дисертаційна робота відповідає основним вимогам, представленим до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

ВИСНОВОК

Розглянувши дисертацію Денисенко Владислави Дмитрівни на тему «Спеціальна фізична підготовка нижніх акробатів на етапі попередньої базової

підготовки» та наукові публікації по темі дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих із співавторами та без (додаток 1), а також результатами попередньої експертизи (фахового семінару), вважаємо, що робота є актуальною, являє собою повністю закінчену наукову працю, проведену із застосуванням сучасних методів досліджень, має наукову новизну, практичне значення, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. У роботі відсутні порушення академічної доброчинності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України « 167 від 6 березня 2019 року, відносно дисертації на здобуття ступеня доктора філософії та може бути рекомендована до офіційного захисту в спеціалізованій вченій раді.

Комісія рекомендує ректору НУФВСУ порушити клопотання перед МОН України про утворення спеціалізованої вченої ради для розгляду та проведення разового захисту дисертації Денисенко Владислави Дмитрівни у складі:

Голова спеціалізованої вченої ради Литвиненко Юрій Вікторович, декан факультету здоров'я, фізичного виховання та туризму Національного університету фізичного виховання і спорту України, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор; м. Київ.

Рецензент: Ільїн Володимир Миколайович, професор кафедри медико-біологічних дисциплін Національного університету фізичного виховання і спорту України, доктор біологічних наук, професор; м. Київ.

Рецензент: Омел'янчик-Зюркалова Оксана Олександрівна, доцент кафедри спортивних видів гімнастики Національного університету фізичного виховання і спорту України, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент; м. Київ.

Опонент: Худолій Олег Миколайович, завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор; м. Харків.

Опонент: Сосіна Валентина Юріївна, завідувач кафедри хореографії та мистецтвознавства Львівського державного університету фізичної культури ім. Івана Боберського, доктор педагогічних наук, професор; м. Львів.

Голова комісії та фахового семінару з попередньої експертизи дисертації,

завідувач кафедри
медико-біологічних дисциплін
НУФВСУ, доктор медичних наук,
Професор

В.А. Пастухова

Рецензенти:

професор кафедри
медико-біологічних дисциплін
НУФВСУ, доктор біологічних наук,
Професор

В.М. Ільїн

доцент кафедри
спортивних видів гімнастики
НУФВСУ, кандидат наук
з фізичного виховання і спорту,
доцент

О.О. Омел'янчик-Зюркалова

Підписи Пастухової В.А., Ільїна В.М., Омел'янчик-Зюркалової О.О.
засвідчую

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ
Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Denisenko Vladislava. Special physical training of acrobats taking into account the requirements of the selected amploice (on the example of the bottom partners). Journal of Education, Health and Sport[Internet]. 2020Apr;10(4):262-71.Доступно на:

<https://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/JEHS/article/view/JEHS.2020.10.04.029>

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/JEHS.2020.10.04.029> Періодичне наукове видання іншої держави, яке входить до Організації економічного співробітництва та розвитку.

2. Denysenko Vladyslava, Maksymova Yuliya, Filippov Mikhail. Content and efficiency of the technique, aimed at formation of "working" and "dynamic position" of lower acrobates, taking into account the requirements of the chosen specialty. Journal of Education, Health and Sport. [Internet]. 2020;10(6):405-414. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.12775/JEHS.2020.10.06.042> <https://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/JEHS/article/view/JEHS.2020.10.06.042> <https://zenodo.org/record/4289163>

Періодичне наукове видання іншої держави, яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку.

3. Денисенко ВД, Максимова ЮА, Філіппов ММ. Формування рухового стереотипу нижніх акробатів з урахуванням вимог обраного амплуа. Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія 15 науково-педагогічні проблеми фізичної культури. 2019;10(118):167-72. Фахове видання України. *(Здобувачем здійснен оорганізацію дослідження, розробку програми фізичної підготовки нижніх акробатів, експериментальну роботу, статистичну обробку даних, аналіз, описотриманих результатів і формулювання конкретних висновків).*

4. Денисенко В, Максимова Ю, Філіппов М. Навчання техніки основних статичних вправ на основі ідеомоторного тренування акробатів на етапі попередньої базової підготовки. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2018;(1):9-12. Фахове видання України. *(Здобувачем здійснено аналіз наукової літератури, статистична обробка експериментального матеріалу та сформульовані висновки).*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Максимова ЮА., Денисенко ВД., Пастухова ВА., Філіппов ММ. Активна реабілітація порушень хребта юних акробатів. В: Збірник наукових

праць. Випуск 1: Основи побудови тренувального процесу в циклічних видах спорту. Харків: ФОП Панов А.М.; 2017. с. 161-6. *(Здобувачем здійснено аналіз наукової літератури, статистична обробка експериментального матеріалу).*

2. Денисенко ВД, Максимова ЮА., Філіппов ММ. Позитивна трансформація порушень поперекового відділу хребта верхніх акробатів шляхом специфічних тренувальних навантажень. В: Актуальні проблеми фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії: біомеханічні, психофізіологічні та метрологічні аспекти: Матеріали I Всеукраїнської електронної науково-практичної конференції з міжнародною участю [Internet]. (Київ, 17 травня 2018 р.) 2018. 16-8. Доступно на: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/pictures/aktualni_problemy_1_konferen_1.pdf *(Здобувачем здійснено аналіз наукової літератури, статистична обробка експериментального матеріалу).*

3. Денисенко ВД. Аналіз змін напруження вестибулярного апарату у акробатів з різним амплуа та спортивної кваліфікації в тренувальному процесі. В: Платонов ВМ, редактор. Тези доповідей. X Міжнародної конференції молодих вчених «Молодь та Олімпійський рух»; 2017 Трав 24-25; Київ: НУФВСУ; 2017. с. 354-6. Доступно на: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/konferencya/nufzsu%20konferentsii/zbirnik_tez_2017_na_sajt.pdf

4. Денисенко ВД. Корекція реакції юних акробатів на вестибулярні навантаження В: Платонов ВМ, редактор. Тези доповідей. XI Міжнародної конференції молодих вчених «Молодь та Олімпійський рух»; 2018 Квіт 10-12; Київ: НУФВСУ ; 2018. с. 236-7.

5. Денисенко ВД. Корекція реакції юних акробатів на вестибулярні навантаження. В: Дяченко АА, Мельник ВВ, редактор. Перспективи, проблеми та наявні здобутки розвитку фізичної культури і спорту в Україні: Матеріали I Всеукраїнської електронної конференції "COLOROFSCIENCE", [Internet]. 2018 Січ 30; В.: ВДПУ; 2018с. 212-6. Доступно на: <http://www.vspu.edu.ua/science/art/na202.pdf>.

Наукові праці, в яких додатково відображені наукові результати дисертації

1. Максимова ЮА, Саямін ЮМ, Денисенко ВД. Вплив рівня розвитку координаційних якостей акробатів на успішність навчання акробатичним вправам на етапі попередньої базової підготовки. Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 15 науково-педагогічні проблеми фізичної культури. 2016;9(79):61-4. Фахове видання. *(Здобувачем здійснено аналіз наукової літератури, статистична обробка експериментального матеріалу та сформульовані висновки).*

2. Денисенко ВД. Залежність виконання акробатами стійки на руках від участі м'язів згиначів та розгиначів променево-зап'ясних суглобів. В: Платонов ВМ, редактор. Тези доповідей. XII Міжнародної конференції молодих вчених «Молодь та Олімпійський рух»; 2019 Трав 17; Київ: НУФВСУ; 2019. с. 117-9. Доступно на: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/zbirnyk_tez_0.pdf

3. Гаркавенко ВВ, Колосова ОВ, Максимова ВД. Стабілографічні показники у людини в позиціях нахилів тіла вперед та назад. Фізіологічний журнал. 2016;62(1):62-7. Видання включено до міжнародної наукометричної бази Scopus. *(Здобувачем здійснено аналіз наукової літератури, описання результатів експерименту, розроблено висновки).*